

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

จากการศึกษาเกี่ยวกับพรรคการเมืองในส่วนของสมรรถนะของพรรคการเมืองในการสนองตอบความต้องการของประชาชน (responsive capabilities) โดยใช้กรอบทฤษฎีและแนวความคิดของ กาเบรียล อาลมอนด์ และจี บิงแฮม เพาเวลล์ ในเชิงที่ว่า พรรคการเมืองเป็นองค์การที่มีลักษณะถาวรและต่อเนื่อง ซึ่งต้องทำหน้าที่เป็นหน่วยสื่อข้อความอย่างสม่ำเสมอระหว่างประชาชนในท้องถิ่น และรัฐบาลในส่วนกลาง โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะจัดตั้งรัฐบาลเพื่อนำเอานโยบายของพรรคคนมาบริหารประเทศ และการที่พรรคการเมืองนั้น ๆ สามารถจัดตั้งเป็นพรรครัฐบาลหรือบางครั้งก็อาจต้องทำหน้าที่เป็นพรรคฝ่ายค้าน ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งของพรรคการเมืองคือ สมรรถนะหรือความสามารถทางการเมือง (political capabilities) ซึ่งสมรรถนะของพรรคการเมือง ตามแนวคิดของอาลมอนด์ และเพาเวลล์ แยกได้ 5 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง สมรรถนะที่พรรคการเมืองจะดึงหรือสกัดเอาทรัพยากรมาใช้ประโยชน์ (extractive capabilities) ประการที่สอง สมรรถนะที่พรรคการเมืองจะกำกับดูแลพฤติกรรมของประชาชน (regulative capabilities) ประการที่สาม สมรรถนะที่พรรคการเมืองจะแจกจ่ายทรัพยากร (สินค้าและบริการ) แก่ประชาชน (distributive capabilities) ประการที่สี่ สมรรถนะที่พรรคการเมืองจะสามารถเป็นสัญลักษณ์ให้ประชาชนรู้สึกว่าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (symbolic capabilities) และประการสุดท้าย คือ สมรรถนะที่พรรคการเมืองจะสามารถสนองตอบความต้องการของประชาชน (responseve capabilities) ซึ่งการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้เน้นหนักไปในส่วนของสมรรถนะของพรรคการเมืองในการสนองตอบความต้องการของประชาชนเป็นด้านหนัก อย่างไรก็ตาม พรรคการเมือง ซึ่งเป็นสถาบันหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเมืองการปกครอง จำเป็นต้องมีการทำหน้าที่หลักในด้านต่าง ๆ ที่จะต้องปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อความอยู่รอดของระบบ และจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างผสมผสาน เพื่อก่อให้เกิดการสอดประสานกันภายในระบบ ซึ่งจะสามารถลดความขัดแย้ง ซึ่งจะมีผลกระทบต่อความอยู่รอดและความต่อเนื่อง

ของระบบได้ กล่าวคือ หน้าที่ที่ทุกระบบรวมทั้งพรรคการเมืองจำเป็นต้องมี ได้แก่ การปรับตัวต่อสภาพแวดล้อม การแบ่งแยกแจกแจงบทบาททางสังคม การบรรลุถึงเป้าหมายที่วางไว้ การบูรณาการ และการธำรงรักษาระบบ พรรคการเมืองก็เช่นกัน การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ ของระบบ ซึ่งต้องพึ่งพาอาศัยกัน และมีผลกระทบต่อกันนั้น ต่างก็ทำหน้าที่ของตัวเองไปในทางที่จะรักษาระบบให้ดำรงอยู่ในสภาวะสมดุล และสิ่งที่สนับสนุนระบบการเมืองมีอยู่ 3 ประการคือ ชุมชนการเมือง ระบอบการปกครองและอำนาจของรัฐบาล

ระบบการเมืองประกอบด้วยบทบาท โครงสร้าง มีส่วนย่อยของระบบ ซึ่งต่างมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ระบบการเมืองจึงมีกระบวนการแปรรูป คือ การนำเอาปัจจัยภายในสิ่งแวดล้อมหรือภายในตัวระบบการเมืองมาเปลี่ยนเป็นนโยบายและการตัดสินใจ ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้เน้นไปที่ระบบ ในการวิเคราะห์แบบปัจจัยนำเข้า ผลที่ออกมาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทฤษฎีระบบ ระบบการเมืองเป็นกลุ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อย จำเป็นจะต้องมีการปฏิบัติหน้าที่ที่เป็นประจำคือ การแปรเปลี่ยนปัจจัยนำเข้า (input) ให้กลายเป็นผลออกมานิรูปของนโยบายและการตัดสินใจ (output) และตัวแปรที่สำคัญในการวิเคราะห์แบบปัจจัยนำเข้า-ผลที่ออกมา ได้แก่ 1. ความต้องการ (demand) 2. การสนับสนุน (support) 3. ผลที่เกิดขึ้น (output) 4. การป้อนกลับ (feedback) 5. สมรรถนะของระบบ (capability) ซึ่งในส่วนของสมรรถนะของระบบได้กล่าวมาข้างต้นแล้วว่า เน้นหนักและสนใจในประเด็นของสมรรถนะของพรรคการเมืองในการสนองตอบความต้องการของประชาชน

สำหรับสมมุติฐานของการวิจัยในเรื่องนี้ อาจกล่าวสรุปได้ดังนี้ "สมรรถนะของพรรคการเมืองในการสนองตอบความต้องการของประชาชน (ตัวแปรตาม) อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากปัจจัยหลายประการ (ตัวแปรต้น) คือ ภูมิหลังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การจัดองค์กรของพรรคการเมือง จำนวนสมาชิกของพรรคที่ได้รับเลือกตั้ง และสถานภาพของการเป็นพรรครัฐบาลหรือฝ่ายค้าน" (รายละเอียดโปรดดู ภาพที่ 4)

การศึกษาวิจัยเรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบสมรรถนะของพรรคการเมืองไทยในการสนองตอบความต้องการของประชาชนในช่วงสมัยของรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ชุดที่ 1 (4 สิงหาคม - 8 ธันวาคม 2533)" มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาเปรียบเทียบสมรรถนะของ

พรรคการเมืองในด้านต่าง ๆ 3 ด้านคือ (1) สามารถสนองตอบความต้องการประชากรกลุ่มเป้าหมายใด (2) สามารถสนองตอบความต้องการได้อย่างสัมฤทธิ์ผลหรือไม่ และ (3) สามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนในแง่ของการใช้เวลาหรือความพยายามมากน้อยเพียงใดในการสนองตอบนั้น ๆ โดยการศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐานใช้การคำนวณด้วยอัตราร้อยละ ทดสอบค่าไคสแควร์และค่าทอซี และระดับนัยสำคัญของความแตกต่างของข้อมูลในทางสถิติ เพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ การนำเสนอข้อมูล และการวิเคราะห์อยู่ในรูปตารางคำอธิบาย

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้พอจะสรุปได้ดังนี้ คือ

1. การกระจายของคำตอบแบบสอบถาม จากการพิจารณาผลการกระจายคำตอบแบบสอบถามพบข้อเท็จจริงบางประการดังต่อไปนี้ คือ

1) พรรคการเมืองที่ศึกษา ส่วนใหญ่สนองตอบความต้องการของผู้อื่น (มากกว่าตนเอง) มีสัมฤทธิ์ผลและใช้เวลาหรือความพยายามในการสนองตอบความต้องการของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งในระดับจุลภาคและระดับมหภาค (โปรดศึกษารายละเอียดจากตารางที่ 10-13)

2) การสนองตอบความต้องการของประชาชน ของสมาชิกพรรคการเมืองและพรรคการเมืองเองให้ความสำคัญแก่โครงการสาธารณูปโภค การสร้างเขื่อนชลประทานและการพิจารณาแหล่งน้ำ คุณภาพชีวิต การปฏิรูปที่ดิน และการศึกษาเป็นประเด็นสำคัญ (โปรดศึกษารายละเอียดจากตารางที่ 14)

3) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ได้รับการเลือกตั้งมาจากภาคกลาง โดรบับเลือกตั้ง 1-2 สมัยติดต่อกัน มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง อายุ 47-57 ปี เป็นเพศชาย นับถือศาสนาพุทธ สมรสแล้ว มาจากครอบครัวพ่อค้าหรือนักธุรกิจ และข้าราชการ

พลเรือน จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ตำแหน่งรองหัวหน้าพรรค ตำแหน่ง เป็น กรรมการงบประมาณ การศึกษา และกิจการรัฐสภา และตำแหน่งทางการเมืองเป็นประจำ สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี และที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี (โปรดศึกษารายละเอียดจากตารางที่ 15-17)

4) พรรคการเมืองมีการกระจายอำนาจอย่างทั่วถึง มีวินัย มีการลงโทษทางวินัย และมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ (โปรดศึกษารายละเอียดจากตารางที่ 28-32)

5) พรรคที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งมากที่สุดคือ พรรคชาติไทย รองลงมาคือ พรรคประชาธิปัตย์ พรรคประชากรไทย และพรรคพลังธรรม ตามลำดับ (โปรดศึกษารายละเอียดจากตารางที่ 33)

6) พรรครัฐบาล ได้แก่ พรรคชาติไทย และพรรคประชาธิปัตย์ ส่วนพรรคฝ่ายค้านประกอบด้วย พรรคประชากรไทยและพรรคพลังธรรม (โปรดศึกษารายละเอียดจากตารางที่ 34)

7) พรรคการเมืองมีปัญหาในด้านต่าง ๆ เรียงตามลำดับความสำคัญของปัญหา จากมากไปน้อย ดังนี้ คือ ปัญหาการขาดการแสวงหาประสบการณ์เพิ่มเติมหรือฝึกอบรม (เป็นปัญหามากที่สุด) ปัญหาการขาดความคิดริเริ่ม ปัญหาการขาดแรงจูงใจในการทำงาน ปัญหาการจัดองค์การของพรรค ปัญหาวินัยภายในพรรค ปัญหาการขาดการเตรียมคนไว้สืบทอดตำแหน่ง ปัญหาการขาดภาวะผู้นำ ปัญหาการป้อนข่าวเท็จความชอบ ปัญหาการสรรหาคนไว้วางสมัครรับเลือกตั้ง ปัญหาการทำงานเป็นทีม และปัญหาด้านอุดมการณ์ของพรรค (เป็นปัญหาน้อยที่สุด) (โปรดศึกษารายละเอียดจากตารางที่ 35)

1. ภูมิหลังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ตัวแปรต้น) กับสมรรถนะของพรรคการเมืองในการสนองตอบความต้องการของประชาชน (ตัวแปรตาม)

1) ภาคที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้รับการเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะของพรรคการเมืองในการสนองตอบความต้องการของประชาชนในแง่ของการสนองตอบความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย กล่าวคือ ภาคที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรลงสมัครรับเลือกตั้ง และสามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนได้สูงสุด คือ ภาคตะวันออก รองลงมา คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ตามลำดับ ส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากภาค

กลางจะมีสมรรถนะในการสนองตอบความต้องการของประชาชนต่ำที่สุด (โปรดศึกษารายละเอียดจากตารางที่ 36 ข้อ (1))

2) ภูมิฐานะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะของพรรคการเมืองในการสนองตอบความต้องการของประชาชนในแง่ของการสนองตอบความต้องการของประชากรกลุ่มเป้าหมาย กล่าวคือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีภูมิฐานะอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จะมีสมรรถนะในการสนองตอบความต้องการสูงที่สุด รองลงมาคือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ตามลำดับ ส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีภูมิฐานะอยู่ในภาคกลางจะมีสมรรถนะในการสนองตอบความต้องการของประชาชนได้ต่ำที่สุด (โปรดศึกษารายละเอียดจากตารางที่ 36 ข้อ (4))

3) ระดับการศึกษาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะของพรรคการเมืองในการสนองตอบความต้องการของประชาชนในแง่ของการสนองตอบความต้องการของประชากรกลุ่มเป้าหมาย กล่าวคือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีระดับการศึกษาชั้นปวช. และ ปวส. จะมีสมรรถนะในการสนองตอบความต้องการของประชาชนสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา จะมีสมรรถนะในการสนองตอบความต้องการของประชาชนได้ต่ำที่สุด (โปรดศึกษารายละเอียดจากตารางที่ 36 ข้อ (10))

4) จำนวนสมัยที่สมาชิกพรรคได้รับเลือกตั้งมีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลของการสนองตอบความต้องการของประชาชน กล่าวคือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้ง 5 สมัย จะมีสัมฤทธิ์ผลในการสนองตอบความต้องการของประชาชนสูงที่สุด รองลงมาคือ ผู้ที่ได้รับเลือกตั้ง 6 สมัย 2 สมัย และ 4 สมัย ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเพียงสมัยเดียวจะมีสัมฤทธิ์ผลในการสนองตอบความต้องการของประชาชนต่ำที่สุด (โปรดศึกษารายละเอียดจากตารางที่ 37 ข้อ (2))

5) อายุของสมาชิกพรรคมีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลของสมรรถนะในการสนองตอบความต้องการของประชาชน กล่าวคือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยิ่งมีอายุมากเท่าใดก็ยิ่ง

มีสัมฤทธิ์ผลในการสนองตอบความต้องการของประชาชนมากเท่านั้น (โปรดศึกษารายละเอียดจากตารางที่ 37 (ข้อ (5))

6) ระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการสนองตอบความต้องการของประชาชนในแง่ของการใช้เวลาหรือความพยายาม กล่าวคือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา จะมีสมรรถนะในการสนองตอบความต้องการของประชาชน (ในแง่ของการใช้เวลาหรือความพยายาม) มากที่สุด รองลงมา คือ ผู้ที่มีระดับการศึกษาชั้น ปวส. ปริญญาตรี ปวช. และปริญญาโท ตามลำดับ ส่วนผู้ที่มีระดับการศึกษาชั้นปริญญาเอกจะมีสมรรถนะในการสนองตอบความต้องการของประชาชนต่ำที่สุด (โปรดศึกษารายละเอียดจากตารางที่ 38 ข้อ (10))

3. การจัดองค์กรของพรรคการเมือง (ตัวแปรต้น) กับสมรรถนะของพรรคการเมืองในการสนองตอบความต้องการของประชาชน (ตัวแปรตาม)

1) พรรคการเมืองที่มีสาขาพรรค หรือมีการกระจายอำนาจ จะมีสมรรถนะในการสนองตอบความต้องการของประชาชนสูงกว่าพรรคการเมืองที่ไม่มีสาขาพรรค หรือรวมอำนาจ (โปรดศึกษารายละเอียดจากตารางที่ 39 ข้อ (1))

2) พรรคที่มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจนจะมีสมรรถนะในการสนองตอบความต้องการของประชาชนอย่างสัมฤทธิ์ผลสูงกว่าพรรคที่ไม่มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ (โปรดศึกษารายละเอียดจากตารางที่ 40 ข้อ (5))

3) พรรคที่มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจนจะมีสมรรถนะในการสนองตอบความต้องการของประชาชน (ในแง่ของการใช้เวลาหรือความพยายาม) สูงกว่าพรรคที่ไม่มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ (โปรดศึกษารายละเอียดจากตารางที่ 41 ข้อ (5))

4. จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ตัวแปรต้น) กับสมรรถนะของพรรคการเมืองในการสนองตอบความต้องการของประชาชน (ตัวแปรตาม)

1) พรรคที่มีจำนวนสมาชิกได้รับการเลือกตั้งมากกว่าจะมีสมรรถนะในการสนองตอบความต้องการของประชาชน (ในแง่ของการใช้เวลาหรือความพยายาม) สูงกว่าพรรคที่จำนวนสมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้งน้อยกว่า (โปรดศึกษารายละเอียดจากตารางที่ 44)

5. สถานภาพการเป็นพรรครัฐบาลหรือพรรคฝ่ายค้าน (ตัวแปรต้น) กับสมรรถนะของพรรคการเมืองในการตอบสนองความต้องการของประชาชน (ตัวแปรตาม)

1) พรรครัฐบาลมีสมรรถนะในการสนองตอบความต้องการของประชาชนสูงกว่าฝ่ายค้าน (โปรดศึกษารายละเอียดจากตารางที่ 47)

จากการศึกษานี้จะพบว่า ระบบพรรคการเมืองของไทยอยู่ในสถานะที่น่าพอใจและมีแนวโน้มดีขึ้น ถึงแม้ว่าระบบพรรคการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของไทยจะล้มลุกคลุกคลานมาเกือบตลอด อันสืบเนื่องมาจากการเกิดอุบัติเหตุ รัฐประหาร หรือการยึดอำนาจหลายครั้งในอดีตที่ผ่านมาและทำให้พรรคการเมืองต้องยุติบทบาททางการเมืองมาในหลายช่วงเวลาก็ตาม แต่จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า จากการทำพรรคการเมืองได้มีวิวัฒนาการในทางหน้าที่ของพรรคการเมืองมานาน ทำให้เกิดการเมืองอาชีพขึ้นมากขึ้น กล่าวคือ ผู้ที่เข้ามาสู่สถาบันพรรคการเมืองเริ่มหันมากำหนดอาชีพของตนเอง (อาชีพนักการเมือง) หรือนักการเมืองอาชีพ (political politician) ซึ่งถือเป็นนิยามหมายที่ดีในการเมืองการปกครองของไทย

การศึกษานี้ยังพบว่า พรรคการเมืองไทยในสมัยหลัง จนถึงปัจจุบันมีความเป็นสถาบันมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากระดับการศึกษาของบุคคลผู้ที่พรรคส่งสมัครรับเลือกตั้งและได้รับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปมากขึ้น ถึงแม้ว่าผลการศึกษาจะพบว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาจะมีสมรรถนะในการสนองตอบความต้องการของประชาชนมากที่สุดก็ตาม แต่การทำหน้าที่ของ ส.ส. ภายในพรรคการเมืองและในสภาผู้แทนราษฎรยังจำเป็นต้องมี ส.ส. ที่มีระดับการศึกษาสูงอยู่จึงเป็นแนวโน้มที่ดี

การศึกษานี้ยังพบว่า ระบบพรรคการเมืองไทยในระยะหลังจนถึงปัจจุบัน มีแนวโน้มในการกระจายอำนาจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีสาขาพรรค ซึ่งจะทำให้พรรคการเมืองมีความเป็นสถาบันมากขึ้น ซึ่งเป็นหลักการเดียวกับระบบพรรคการเมืองในประเทศยุโรปตะวันตก และอเมริกาเหนือ อย่างไรก็ตาม ปัญหาของพรรคการเมืองไทยยังอยู่ที่การสร้างภาวะผู้นำทางการเมือง การจัดองค์การของพรรค และการมีระเบียบวินัยภายในพรรค (โปรดดูตารางที่ 35)

จึงทำให้พรรคการเมืองไทยมีปัญหาในการเป็นสถาบันของพรรคการเมืองมาโดยตลอด นอกจากนี้ระบบพรรคการเมืองไทยยังมีความยากทางการเงิน ทำให้พรรคการเมืองต้องพึ่งพานายทุน ผู้มีอิทธิพลของพรรค ซึ่งเป็นปัญหาในการสร้างสมรรถนะของระบบพรรคการเมืองในการเป็นสถาบันทางการเมืองของชาติ และย่อมส่งผลถึงการทำหน้าที่เป็นสถาบันตัวแทนของประชาชนอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาเปรียบเทียบสมรรถนะของพรรคการเมืองไทยในการสนองตอบความต้องการของประชาชนในช่วงสมัยของรัฐบาลพลเอกชาติชาติ ชุณหะวัณ ชุดที่ 1 เป็นเพียงข้อสรุปหนึ่งในการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะของพรรคการเมืองไทยเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาเปรียบเทียบเรื่องนี้ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาเพียงประชากรเป้าหมายจาก 4 พรรคการเมือง คือ พรรคชาติไทย พรรคประชาธิปัตย์ พรรคประชากรไทย และพรรคพลังธรรม โดยไม่ได้ศึกษาทุกพรรคการเมือง และที่สำคัญมีข้อจำกัดในเรื่องสถานการณ์ กล่าวคือ ในระหว่างที่ทำการศึกษาวิจัยเรื่องนี้และขณะที่มีการส่งแบบสอบถามออกไปนั้น ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองโดยคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) ได้กระทำรัฐประหารยึดอำนาจการปกครองแผ่นดิน และขณะเดียวกันก็ได้ประกาศกฏอัยการศึกอันเกี่ยวข้องโดยตรงกับพรรคการเมือง ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวมีผลกระทบต่อการศึกษาแบบสอบถามกลับคืนมาเป็นอย่างมาก ดังนั้นข้อมูลที่น่าวิเคราะห์อาจจะมีความไม่สมบูรณ์อยู่บ้าง อีกทั้งวิธีการในการนำเสนอข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษาเปรียบเทียบเรื่องนี้ อาจจะไม่มีความหลากหลาย ซึ่งอาจจะส่งผลทำให้การศึกษาเปรียบเทียบเรื่องนี้มีข้อบกพร่องบางประการ เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้มีข้อจำกัดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงใคร่ที่จะเห็นผู้วิจัยรุ่นต่อไปได้ทดลองทำการวิจัยซ้ำโดยอาศัยประชากรกลุ่มเป้าหมายที่มาจากทุกพรรคการเมืองและมากกว่านี้ ทั้งนี้อาจจะเป็นประโยชน์ต่อการเทียบเคียงระหว่างผลวิจัยในครั้งนี้ และผลวิจัยใหม่เพื่อเป็นประโยชน์ทางด้านวิชาการต่อไป

ในการศึกษาเปรียบเทียบของเรื่องนี้มีบางประเด็นที่น่าจะให้ความสนใจเป็นพิเศษ และน่าที่จะพิถีพิถัน เช่นในส่วนของการศึกษาที่ว่าตำแหน่งทางการเมืองไม่มีผลต่อสมรรถนะของ

พรรคการเมืองไทยนั้น ในประเด็นนี้อาจจะมีความรู้สึกส่วนกับความคิดของประชาชนทั่วไปอยู่บ้าง ทั้งนี้ก็เพราะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่ได้รับตำแหน่งทางการเมือง เช่น ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี รวมทั้งรัฐมนตรีประจำกระทรวงต่าง ๆ นั้น กฎหมายได้ให้อำนาจ และเป็นอำนาจการปกครองที่ชอบธรรม เนื่องจากมีกฎหมายรองรับ และอาจเป็นไปได้ว่า การใช้อำนาจดังกล่าวสามารถให้คุณ ให้โทษ สร้างอิทธิพล และบารมีให้กับตนเอง และพรรคการเมือง ดังที่ปรากฏเป็นข่าวอยู่บ่อย ๆ ดังนั้นในประเด็นนี้ การวิจัยครั้งต่อไปน่าจะพินิจพิเคราะห์ในส่วนของการออกแบบสอบถาม (สามารถที่จะหึงเอาข้อเท็จจริงจากส่วนนี้ให้ได้มากที่สุด) การเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล (โปรดดูตารางที่ 36, 37, 38) นอกจากนี้ยังมีในส่วน ของระดับการศึกษาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับสมรรถนะของพรรคการเมืองจากการศึกษา พบว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีระดับของการศึกษาชั้น บวช. และ ปาส. มีสมรรถนะในการสนองตอบความต้องการของประชาชนได้ดีกว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี โทและ เอก (โปรดดูตารางที่ 36) ซึ่งถ้าพิจารณาโดยทั่วไป สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาเอก น่าที่จะมีสมรรถนะในการสนองตอบความต้องการมากที่สุด และเช่นเดียวกันในประเด็นนี้ที่น่าที่จะมีการพินิจพิเคราะห์ในส่วนของการออกแบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อความสมบูรณ์และ เกิดความผิดพลาดในการวิจัยให้น้อยที่สุด

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย